

in Poljakov. Baš ko je šlo za te moje teze, sta prisostvovala zborovanju tudi zastopnika ministrstva Kamiera in Heinz. Prigovora ni bilo, pač pa me je jedrnato podprl govornik Čehov, prof. Fr. Dlouhý iz Brna.

Na dnevnem redu so bile moje teze dne 9. aprila (v ponedeljek), a temelj njih ugodni usodi sem položil en dan prej — takrat, ko je šlo prvič za obča načela o bodoči naobrazbi učiteljstva.

V debati je bilo vprašanje, ali naj se v bodoče gojenci ob petletni dobi naobraževanja sprejemajo s 14. ali s 15. letom. In vstal je dvorni svetnik Kummer in v daljšem govoru branil 14. leto, oziraje se pač pri tem posebno na gospodarske in gmotne razmere. Slučajno sem za njim dobil brž jaz besedo in sem govoril nekako tako-le: »Ti vzroki so vsi uvaževanja vredni; realistični so in oportunistični; vpraša se pa, je li smo mi (zborovalci) poklicani zavzemati tako realistično in oportunistično stališče; nam je treba naglasiti tu najvišji ideal izobrazbe, ki nam je pred očmi; zakaj takih, ki ga bodo zvajali na manje in ga v realističnem smislu popravljali, takih bo dovolj.« S tem je bila situacija izpremenjena in prodrl je nazor, ki gre za čim višjo naobrazbo učiteljstva.

Prišel sem naiven na Dunaj in niti takrat, ko sem to govoril, nisem slutil, da stojimo na vročih tleh, kjer se prikrito borita dve mogočni struji. Razložili so mi to pozneje domačini Dunajčani. Temperamentno je za dviganje učiteljske naobrazbe govoril voditelj nemškega »Lehrerbunda« Keßler in stvarno odločno novi graški deželni šolski nadzornik Tumlriz.

O splošni naobrazbi so se torej v poročilo za ministrstvo sprejele te-le teze:

1.) Dosedanja naobrazba učiteljstva ne zadošča.

2.) V okviru sedanjega zakona ni mogoča potrebna reforma.

3.) Doba naobrazbe bodi pet let; razširitev naj se izvrši navzgor, ne s kakim podstavkom (pripravljalnim tečajem) od spodaj.

4.) Materinščina naj pride do polne veljave ne le kot učni predmet, ampak tudi kot učni jezik (v smislu mojih tez).

Zadnjega dela zborovanja se žal, nisem mogel več udeležiti.

Hudo mi je bilo brž od početka zborovanja. Pozdravljali so in dajali izjave delegati nemški in češki, a jaz nisem bil delegat in nisem imel nikakega pooblastila — šel sem bil na Dunaj na svojo roko, takorekoč, neposvečen — no, organizacija naših krogov se je izvršila prav zadnje dni.

Dr. Fr. Ižešič.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

**Hranilnica in posojilnica Učiteljskega
konvikta v Ljubljani,**

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca mal. travna 1906 K 67.413.69.

Naznanilo. Kdor želi od zadruga kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

K poglavju o učiteljici.

Živahna epoha vstaja med nami, gospod urednik! Vse, kar leze in gre, disputira in piše. Človek ne sme izustiti niti najskromnejšega, najsubjektivnejšega mnenja, ne da bi mu kdo zakričal za hrbtom: V novine daj, vrag te dal! Zakaj pa ne pišeš?

Ker sem vselej in povsod za napredek, ne bi ni zdaj rada zaostala za duhom časa, pa evo me s peresom v roki!

Na višku mode je sedaj »poglavje o učiteljici«. Ali obrano je že do kosti; zato ne vem, kje naj se ga lotim.

Sedam torej k pisanju brez smotra in dispozicije. Edini namen mi je, da se ovekovečim tudi jaz v epohalni enakopravnostni vojski. —

Ali se vam je sanjalo lani osorej, da se boste morali za leto dan bojevati z učiteljico z uma svetlim mečem? — Meni tudi ne! Tako lepo komodno smo sedele ob tem času na večer v sobi, pletenje v roki, modni list pred seboj, ter smo v tihi blaženosti motrile modele za poletno toaleta. Tudi letos bi nam bilo tako, da ni prišlo med nami do tistega nesrečnega konflikta. (V čem pravzaprav bistvuje tisti konflikt, še danes ne umejem do dobra. Ali to Vam povem sub rosa na uho, ker bi se v javnosti silno kompromitirala s tako nevednostjo).

Okolo Božiča nekako je menda treščilo in pozneje je bilo v »Slov. Gospodinji« črno na belem. Bojna parola pa se je glasila nekako tako-le: Zdaj pravite, da ste z nami, ampak pred desetimi leti niste bili z nami; zato dovolite, da dvomimo o vašem prijateljstvu.

Skoro nato se je odzval tovariš z Goriškega. — Kaj ste pa storile zunaj šole? — nam je zabrusil čisto nekavalirsko. Popadla me je jeza, da bi bila pograbila burklje, prav kot tisti polslepi gospodar, ki mu je bil šaljivec povedal resnico. — Dolgo je vrelo po meni, dokler me ni potolažila prefrigana tovarišica. — Kaj se pa ešofiraš? — je rekla flegmatsko — saj mu lahko zamašiš usta! Vprašaj ga, vprašaj, zakaj smo plačane: ali za delo v šoli, ali za delo zunaj šole?

Ta ideja je bila izvrsten medikament. Mahoma so se pomirili živci. Še tisti večer bi bila sedla in napisala odgovor goriškemu kolegi; ali prišlo mi je na misel, da pravzaprav ne vem, kako je s honorarjem. In ker sem se morala finančnemu ministru na čast že treji dan zaporedoma postiti ob kavi in močniku, sem namesto odgovora napisala črtico za neki drugi list, ki mi pošlje honorar z obratno pošto.

E, vidite, me ženske smo egoistke! — Jaz tebi blago, ti meni denar; lepo iz roke v roko. Zastonj ne delamo nič. — To bodi obenem kratki suplementarni odgovor dotičnemu goriškemu dopisniku. — Naučile smo deco abc in enkrateno, pa mirna Bosna! Potem pa modni list na mizo in pletenje v roke. Kaj nam mar, katera politična stranka muzicira v deželnem zboru, s kom se prepira Sternberg in kje si preganjajo dolgčas evropski diplomatje!

Da ne sodelujemo pri pevskih in bralnih društvih, da ne ustanavljamo ženskih društev! Čemu? Vsaka fara ima Marijino družbo. Da je učiteljica lahko ne samo vnet član, ampak celo zgledna predsednica dotične družbe, o tem bi se bil gospod kolega že tudi lahko prepričal.

Da ne sodelujemo na političnem polju! Kako da ne? Kaj pa to, če molimo v šoli z otroki za srečen izid volitev? —

In zakaj ne zahajamo k zborovanju stanovskih društev? To je pojasnila Slavica, in le plagiram njene ideje, rekoč: